

EU
for
YOU!

ARC
70 години

Делуваме.Локално.Заедно

Da ja zor.Lokalnikane.Jekha jek

Act.Local.Together

Birlikte.Yerel.Hareket ediyoruz

Lucrăm.Local.Deadun

Veprojme.Bashkerishte.Ne nivelokal

ВТОР ИЗВЕШТАЈ ОД МОНИТОРИНГ НА СЕДНИЦИТЕ НА ОПШТИНСКИТЕ
СОВЕТИ ВО ВРСКА СО МЕЃУЕТНИЧКИ ОДНОСИ

ПОДОБРУВАЊЕ НА УЧЕСТВОТО НА ПОМАЛИТЕ ЗАЕДНИЦИ НА ЛОКАЛНО НИВО

Јуни - Септември 2016 година

Издавач:

Национален ромски центар
Ул „Доне Божинов“ 11/5,
1300 Куманово, Македонија
Тел: +389 31 427 558
E-mail: info@nationalromacentrum.org
Website: www.nationalromacentrum.org
www.ednomagazine.com

ИЗВЕШТАЈ ОД МОНИТОРИНГ НА СЕДНИЦИТЕ НА ОПШТИНСКИТЕ СОВЕТИ ВО ВРСКА СО МЕЃУЕТНИЧКИ ОДНОСИ

Период: 01 Јули - 30 Септември

ВОВЕД

Овој извештај е подготвен во рамки на проектни активности „Подобрување на учеството на (по) малите заедници на локално ниво“ со поддршка на Делегација на Европска Унија. Главната цел на проектот е да се воспостават механизми за подобрување на учеството и заштита на правата на Ромите и другите помали заедници на локално ниво во согласност со Охридскиот Рамковен Договор. Периодот на имплементација на проектот е од 01.04.2016 година до 30.09.2017 година во 5 општини: Куманово, Битола, Кочани, Прилеп и Тетово.

Здружението Национален ромски центар-Куманово (НРЦ) заедно со Здружението на Роми АВЕНА-Кочани, почнувајќи од 01 Јули до 30 Септември 2016 година го следеа нивото на квалитет на седниците и нивната динамика, структурата на учесниците во процесот на донесување на одлуки во врска со меѓуетнички односи, дали во општината функционира Комисијата за односи меѓу заедниците и дали истата е консултирана, дали нивните мислења и препораки се земени во предвид, планирањето и алокација на средства, учеството на помалите заедници директно или индиректно како граѓани. Во текот на мониторингот ќе бидат изготвени 5 квартални извештаи за квалитетот на седниците на општинските совети во врска со учеството на помалите заедници во процесот на донесување на одлуки на локално ниво. Пред вас е вториот извештај кој се однесува на период од 01 јули-30 септември 2016 година.

Целта на мониторингот е седниците на советите да добијат дополнителна транспарентност во процесот на донесување на одлуки и учеството на помалите заедници во креирањето на политики на локално ниво.

По секој мониториран период здруженијата на граѓани и локалните органи ќе бидат информирани преку извештаи за клучните наоди од мониторингот на седниците на советите во врска со меѓуетнички прашања.

ПРАВНА РАМКА ЗА ЗАШТИТА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОСТАВЕНОСТ ВО ОПШТИНИТЕ КУМАНОВО И КОЧАНИ

Устав

Уставот на Република Македонија во Преамбулата и Амандманите од 16.11.2001 година кои произлегоа од Охридскиот рамковен договор внесоа одредени измени во статусот и позиционирањето на помалите етнички заедници во Република Македонија.

Со Амандман 5 се менува членот 7 од Уставот на Република Македонија со кој се воведува дека на целата територија во Република Македонија и во меѓународните односи службен јазик е македонскиот јазик и негово кирилско писмо како и јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните и неговото писмо. Личните документи на граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот се издаваат на македонскиот јазик и неговото кирилско писмо така и на јазикот кој го зборуваат граѓаните и неговото писмо.

Било кој граѓанин кој живее во единици на локална самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат јазик различен од македонскиот во комуникација со подрачните единици на министерствата како и во комуникација со министерствата може да употреби било кој од службените јазици а министерствата и подрачните единици одговараат на македонски јазик и неговото кирилско писмо како и на службениот јазик и писмото што го употребува граѓанинот.

Со Амандман 12 се заменува членот 78 од Уставот на Република Македонија при што се основа Комитетот за односи меѓу заедници кој го сочинуваат 19 члена од кои по 7 од редот на пратеници во Собранието Македонци и Албанци и по еден од редот на пратеници Турци, Власи, Роми, Срби и Бошњаци. Членовите на Комитетот ги избира Собранието, а доколку некоја од заедниците нема претставници, народниот правобранител по консултации со релевантни претставници од тие заедници ќе ги предложи другите членови на Комитетот. Основна функција на Комитетот е да разгледува прашања од односи меѓу заедниците и да дава мислења и предлози кои Собранието е должно да ги разгледува. Во случај на спор за спороведување на постапка за гласање во Собрание Комитетот одлучува со мнозинство гласови од членовите за тоа дали ќе се спроведе постапката.

Закон за локална самоуправа

Законот за локална самоуправа во член 55 ја утврдува Комисијата за односи меѓу заедниците која треба да се формира во општини во кои најмалку 20% од вкупниот број на

жители се припадници на одредена заедница. Комисијата ја сочинуваат подеднаков број претставници на секоја заедница во општината, а начинот на изборот се утврдува со статут на општината. Комисијата разгледува прашања кои се однесуваат на односи меѓу заедниците и за тоа дава мислења и предлози, кои Советот на општината треба да ги разгледа и да одлучи во врска со нив. Во член 90 е утврдено дека во општините службен јазик покрај македонскиот и неговото кирилско писмо е и јазикот и писмото кое го користат најмалку 20% од жители на општината, а за јазикот и писмото кое го зборуваат помалку од 20% од жителите на општината одлучува советот на општината.

Статути на општини Куманово и Кочани

Во статутот на општина Куманово донесен на ден 30.06.2003 година, во член 27 е утврдено дека прописите кои се однесуваат на културата, употребата на јазиците и писмата на кои зборуваат помалку од 20 % од граѓаните на општината, утврдувањето и употребата на грбот и знамето на општината, се усвојуваат со мнозинство гласови од присутните членови на Советот, при што мора да има мнозинство гласови од присутните членови на Советот кои припаѓаат на заедниците кои не се мнозинско население во Општината. Во член 47 е предвидено формирање на Комисија за односи меѓу заедниците која ќе разгледува прашања кои се однесуваат на односите меѓу заедниците и ќе дава мислења и предлози за начини на нивно решавање кои Советот е должен да ги разгледа и да одлучи во врска со нив.

Во статутот на општина Кочани во член 30 е утврдено да биде формирана Комисија за односи меѓу заедниците, чиј што состав, начин и делокруг на работа ќе ја утврдува со Одлука советот на општината. Воедно во член 7 од статутот е предвидено дека грбот и знамето на општината се избира со мнозинство гласови на советниците, при што е потребно мнозинство и од советниците кои припаѓаат на немнозинските заедници.

МЕТОДОЛОГИЈА НА НАБЉУДУВАЊЕТО

Мониторингот опфаќа 6 седници на советите на општините во Куманово и Кочани на ден:

Куманово

- 27.04.2016 година
- 25.05.2016 година
- 08.06.2016 година

Кочани

- 17.07.2016 година
- 31.08.2016 година
- 30.09.2016 година

Во наведените седници се следат и анализираат квалитетот на седниците и нивната динамика, структурата на учесниците, процесот на донесување на одлуки во врска со меѓуетнички прашања, дали Комисијата за односи меѓу заедниците е консултирана и дали нивните мислења и препораки се земени во предвид, нивното учество во процесот на донесување на политики, план за имплементација, планирање и алокација на средства, вклученоста на помалите заедници директно или индиректно како граѓани и сл.

ПОЛИТИЧКИ КОНТЕКСТ

На седниците на советот на општина Куманово присуствуваа речиси сите членови на советот од позициската и опозициската група вклучително и членовите кои се припадници на помалите заедници. Комисијата за односи меѓу заедниците не присуствуваше на ниту една седница на советот на општина Куманово. Целиот состав на советот на општина Кочани присуствуваше на седниците во кој има еден претставник од ромската заедница избран како независен советник. Комисија за односи меѓу заедниците не е формирана во општина Кочани.

Советот на општина Куманово го сочинуваат 32 советници од кои единаесет се од Коалиција СДСМ, дванаесет советници се од Коалиција ВМРО-ДПМНЕ, четири советника се од ДУИ, двајца советници се од ДПА, еден од НДП и двајца советници се од Група избирачи.

Советот на општина Кочани го сочинуваат 19 советници од кои шест се од опозициската партија СДМС, осум од позициската ВМРО-ДПМНЕ, по еден советник од НСДП, Демократски сојуз, Социјалистичка партија и ВМРО-Народна партија, еден советник како претставник на ромската заедница кој е Независен советник.

НАОДИ НА МОНИТОРИНГОТ

На седницата одржана на 08.07.2016 година на советот на општина Куманово на дневен ред се најде точка за извештај за реализираната Програма на културни манифестации на Општина Куманово за 2015 година. За оваа точка се отвори материјална расправа на која повеќе советници зедаа збор.

Првин зеде збор советник од Коалиција ВМРО-ДПМНЕ кој нагласи дека извештајот за манифестации треба да се повлече од дневниот ред затоа што во него нема доволно информации за тоа колку манифестации има одржано, колку средства се потрошени дали општина Куманово учествувала на тие манифестации, дали истите се исплатени. Потоа збор зеде советникот од Коалиција на ВМРО-ДПМНЕ претставник на српската заедница во советот на општина Куманово кој нагласи дека Куманово како мултиетнички град треба да ја промовира културата на заедниците. Од друга страна пак кажа дека во последните 3 години српската заедница во Куманово нема добиено парична помош од општината за прослава на државниот празник на србите кој е на 27 Јануари. На оваа дискусија реплика имаше Градоначалникот на општина Куманово кој кажа дека општината е во тешка финансиска состојба и дека истата ќе се обиде да направи подобра дисперзија на средствата како заедниците би добиле средства за прослава на манифестации. Исто така кажа дека потребно е да постои билатерална соработка, односно дека и општината треба да биде поканета на манифестациите на српската заедница кои се одржуваат во Зебрњак секоја година. Претставник на ромската заедница од Коалиција на ВМРО-ДПМНЕ нагласи дека манифестациите кои се одржуваат на 8 Април по повод Светскиот ден на Ромите а за кои општината дава финансиски средства не треба да се користат за остварување на некои политички цели. На оваа изјава реплика повторно имаше Градоначалникот кој нагласи дека симболичната подршка која ја дава општината е подршка за културна идентификација за Ромите и на манифестацијата се поканети сите чинители на политичката сцена во општината.

На седницата одржана на 31.08.2016 година немаше ниту една точка во врска со меѓуетничките односи и нивното учество во процесот на донесување на одлуки на локално ниво, освен по отварањето на седницата каде советник од албанската заедница предложи да се дополни дневниот ред со точка за Информација за отворање на паралелка на албански наставен јазик во УОМО „Панче Пешев“ Куманово. Исто така и уште еден советникот од албанската заедница побара да се стави на дневен ред ваквата информација бидејќи истата ја барале и граѓаните кои доставиле и писмени барања до координатори на советничките групи. За оваа точка Претседателот на советот предложи истата да се разгледа на советнички прашања на наредната седница на советот, по што советниците ги повлекоа своите предлози за дополнување на дневниот ред.

На седница на советот на општина Куманово на ден 28.09.2016 година исто така немаше ниту една точка која се однесува на меѓуетничките односи. Како точки на дневниот ред се најдоа извештаите за работа на училиштата за 2015 година како и програмите за предстојната 2016/2017 година на територија на општина Куманово. Кога на дневниот ред дојде точката за усвојување на програмата и извештајот на основното музичкото училиште Панче Пешев се покренa дискусија од страна на албанските претставници во советот за тоа дека во оваа училиште треба да се формира албанска паралелка и дека овие два документа нема да се усвојат бидејќи им е повредено уставното право за учење на јазик на заедниците кои се над 20% на територијата во која што живеат. Сите албански советници побараа да се направат измени во статутот и програмата на училиштето во кои ќе се овозможи формирање на паралелка на албански јазик за солфеш и теорија на музика. Побараа да се усвои заклучок со кој ќе се задолжи Градоначалникот

и директорот на основното музичко училиште Панче Пешев да постапат согласно законот за основно образование член 9 став 2 и да ги прилагодат статутот и програмата за формирање на паралелка на албански јазик. По спроведено гласање од страна на советниците заклучокот се усвои на советот на општина Куманово.

На седницата одржана на 15.07.2016 година на советот на општина Кочани на дневниот ред не се најде ниту една точка за помалите заедници и нивното учество во процесот на донесување на одлуки на локално ниво.

На седница на советот на општина Кочани на 31.08.2016 година на дневниот ред не се најде ниту една точка за меѓуетничките односи и учеството на помалите заедници во процесот на донесување на одлуки на локално ниво, освен во делот на советничките прашања каде што претставникот на ромската заедница покрена прашање за тоа кога е планирано асфалтирање на улицата Стамен Манов во која што живет припадниците на ромската заедница. На прашањето на советникот Градоначалникот даде одговор дека е планирано асфалтирање на улицата за најкратко време.

На седницата на 30.09.2016 година на општина Кочани на дневниот ред немаше ниту една точка за меѓуетничките односи, освен во делот на советничките прашања каде што имаше две прашања кои ги поставија двајца советници на барање на група граѓани кои живеат во околината на џамијата и побараа да се реши проблемот со бучавата што настанува како резултат на вршењето на верските обреди од џамијата и побараа инспекторот за животна средина да излезе на терен, да ја измери бучавата и да ги превземе потребните мерки. На овие прашања Градоначалникот одговори дека има сознанија дека навистина звукот од џамијата е премногу јак, но дека е разговарано е со џамискиот одбор и веќе е побарано решение по ова прашање и се очекува да се реши овај проблем.

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Прашања за меѓуетничките односи не се наоѓаат на агендите на седниците на советите доволно. Во делот на советничките прашања се јавува по некое прашање за помалите заедници, кое добива краток одговор и е без дискусија, на што би требало да се посвети поголемо внимание. Комисијата за односи меѓу заедниците не е повикувана на седниците на советот на општина Куманово. Истата е потребно да биде консултирана и повикана кога на дневниот ред ќе се најдат прашања за меѓуетничките односи и нејзините препораки и мислења да бидат земени во предвид.

Вклучувањето на помалите заедници директно или индиректно како граѓани е многу мало на седниците на советите. Потребно е да се вклучат граѓаните во процесот на одлучување на локално ниво и да учествуваат на седниците на советите како би се овозможила поголема транспарентност на седниците.

Во општина Куманово на дневен ред не се наоѓаат точки за помалите етнички заедници но, по некоја од точките кои се наоѓаат на дневниот ред се отвараат дискусии од кои произлегуваат прашања кои ги засегаат помалите етнички заедници, па затоа потребно е тие прашања да се стават на дневниот ред со цел за навремено решавање на проблемите кои ги засегаат помалите етнички заедници во општина Куманово.

Иако прашањето за бучавата на џамијата во општина Кочани не е директно поврзано со помалите заедници и нивното учество во процесот на донесување на одлуки, сепак ги засега нивните културни и верски права и потребно е за вакви прашања да има повеќе дискусија и брзо решавање на проблемите со цел да се спречат меѓуетнички недоразбирања кои би можеле да настанат меѓу граѓаните на општината Кочани.

РЕЗИМЕ

Клучните наоди во вториот извештај од мониторингот на седниците се дека во периодот на набљудувањето од 01 јули-30 септември 2016 година, на седниците на советите малку се дискутирало за меѓуетничките односи и нивното учество во донесување на одлуки на локално ниво, освен по отварање на расправа по некои точки од дневниот ред.

Во општина Куманово службен јазик покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо е и ромскиот јазик.

Во статутот на општина Кочани предвидено е формирање на Комисија за односи меѓу заедниците, но Комисијата фактички не е формирана.

Комисијата за односи меѓу заедниците во општина Куманово се состои од 12 членови од кои по двајца членови се припадници на македонската, ромската, турската, албанската, српската и влашката заедница.

Во општина Кочани не е формирана Комисија за односи меѓу заедниците, иако во статутот имаат член со кој се овозможува формирање на таква Комисија иако тоа не им е законска обврска.

Прашања за меѓуетничките односи не се наоѓаат на агендата на досегашните седници на советите. Се споменуваат само неколку прашања за кои се отвара расправа кои ги засегаат помалите заедници но нема конкретни точки кои ги засегаат истите.

Проектот „Подобрување на учеството на помалите заедници на локално ниво“ е финансиран од страна на Делегација на Европска Унија.

Оваа публикација е изготвена со помош на Европската Унија. Содржината на публикацијата е единствена одговорност на Здружението Национален ромски центар-Куманово (НРЦ) и партнерската организација Здружение на Роми АВЕНА-Кочани и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија.